

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, Mártzius' 16-dikán 1819.

Frantzia Ország.

Hertzeg Richelieu ilyen levelet írt *Bordeaux* városa' Polgármesteréhez: — „Én azt a' Dotatziót, melly a' Király' kívánságára nékem határozatott, annak a' városnak javára akarom fordítani, melly a' jó Frantziák' betsületét úgy megérdemlette, mint ez. Azon indító okaimon kívül pedig, a' mellyek *Bordeaux* városára nézve minden jó Frantziákkal közösök, ennek szeretésére nékem személyes okaim is vagynak, a' mellyeket én itt gyönyörűséggel megemlítek. Itt t. i. az én' és familiám' nevünknek emlékezte, mellyet eddig ily sok féle történetek kiolthattak volna; még életben van. Azt a' jó szívvel való fogadtatást, mellyet erántam mostani itt jártam' alkalmosságával *Bordeaux* városa' lakosai bizonyítanak, nem lehet egy részint a' Nagy Atyámra való megemlékezésnek nem tulajdonitom. Ez a' fogadtatás szívembe méllyen bemetzve fog maradni.“

Ezen levélben kifejezett háládatosságát nagyon nemes tselekedet által bizonyította-meg Hertzeg Richelieu. Tudjuk, hogy a' Király' kívánságára néki a' Törvényhozó kamarák 50 ezer Frank esztendőnként való jövedelemből álló Dotatziót határozták, melly az ő halála után ismét vissza fog a' Státusra szállani. Ezen jövedelmet egészen a' *Bordeaux* béli szegények' intézetének ajánlkozta a' nevezett Hertzeg, oly határozással, hogy az ott lévő Szent András ispotálya' megavult épülete' helyébe újat

építtsenek, és ha a' Hertzeg még ezen épületnek elkészülése után is élni fog, az azutánni jövedelem is, melly ezen Dotatzióból a' Hertzeg' haláláig be fog jöni, mind a' *Bordeaux* béli szegény intézetek' javára fordíttassék.

Párisban nevezetes könyv van sajtó alatt, úgy mint *Bonaparte Napoleonnak* minden idegen Udvarokkal, Fejedelmekkel és Ministerekkel való *Hivatali és Bizodalmas levelezése*, Olasz és Német Országokon 's Egyiptomban, az ő maga kabinetjében letételetti eredeti irások szerint. Az első tsmó az ő 1796-béli Olasz Országi levelezéseit foglalja magában.

Marquis *Barthelemynek* a' Válosztási törvénynek megváltoztatását illető jóvallása nem tsak sokaknak elméjében, hanem a' kereskedők' 's pénzváltók' házaikban is nagy nyughatatlankodást okozott. A' váltó papirosok' betse mindjárt lejjebb szállott.

Páris Febr. 27-dikén: — „Erősítik, hogy az előtt, hogy *Barthelemy* ezen jóvallást a' Pairek' kamarájába terjesztette, a' Ministérium már néhány napokkal tudta a' czélzást 's a' *Barthelemy* legjobb barátjai közzül néhány Paireket megkért, hogy terjeszszék elejébe néki, melly rossz következései lehetnek annak. Maga *Barthelemy* kész is lett volna (mondják) a' Ministerium' kívánsága szerint azonnal elállani feltett czéljától, kivált midőn meghallotta, hogy az a' Királynak is melly nagyon ellenére legyen. Hanem azon Ultrák, kiktől erre vétetett vala,

megtudván a' dolgot, őtet megtámogták, és megintették, hogy nekik adott szava mellett, mind betsületes ember maradjon-meg. Még az nap' is kételkedett, mit tegyen, a' mellyen jóvállásának kinyilatkoztatására az Orátoriszékbe felment: de addig unszolták és biztatták az ő új barátjai, hogy tsak megmaradott nekik adott szava mellett, 's megtette azon jóvállást, melly most egész Frantziaországnak, sőt Európának figyelmét magára vonta. A' Ministereket az a' bizodalom táplálván, hogy kéréssekre meg fogja tselekedni, hogy nem teszi-meg jóvállását, eleinten nem is mentek volt be az ülésbe. Tsak akkor mentek-be osztán nagy siettséggel oda, minekutánna értesekre esett, hogy mi foly ott, 's hogy már meg is határozottatott volna, hogy harmad nap' mulva kifejthesse *Barthalemy* feltett jóvállásának indító okait. E' történt Febr. 26-dikán. Már ekkor a' Ministerek se' maradtak-ki. Eleintén a' volt az Ultrák' célzása, hogy *Barthalemy* a' maga kifejtő beszédében a' választási törvényben 7 vagy 8 cikkelyek hibás voltát feszegetse és sürgesse: hanem (mint már közlébb megirtuk) tsak hármát hozott-fel. A' Ministerek azonközben ennyi változást is felettébb veszedelmesnek tartanak a' mostani környülállások között, sőt annak tartanak mások is mindenek, kik a' Constitúciónak állandóvá tétetődhetésén dolgoznak, egy szóval az úgy nevezett Constitúciónálisok. Ezen tárgyat a' 26-dik Februáriusi ülésben szép tisztán az Ultrák' szeméi elejébe terjesztette Fő Minister Desolles, 's azt is nyilván megmondotta nekik, hogy a' mostani sok változások a' Préfektusok 's egyéb tisztek között mind azon plánum szerént történnek, melly a' Királyt arra kényszeríti, hogy mind azok a' tisztviselők elmozdítódjanak a' *Betöltető Hatalom* mellől, a' kik ennek felvett Systemájával, melly a' Constitúciónak sérelem nélkül való

fenntartatása, ellenkezőleg dolgoznak. — „Ha vannak, így szollott ezen Minister, azon törvényben, melynek megváltoztatása javasoltatik, fogyatkozások, ezek olyan apróságok, mellyeknek elhárítására a' *Betöltető Hatalom*nak is aktivitása van: de ezek tsak olyanok, a' mellyeket összehasonlítani se' lehet azon veszedelmekkel, mellyek a' Státusra ezen törvénynek megváltoztatásából következhetnek. Ha a' Király (így végzi szavait a' Minister) a' megtévedéseket elfelejti, 's tsak azt forgatja szeméi előtt, hogy kimsoda szolgálatot tett a' Hazának; ha minden részrehajlásokat megegyeztetni akar, 's mindeneknek eszközöket szolgáltat arra, hogy a' Státusban érdemlett állapotjokra eljuthassanak; ha a' Státus' hivatalai mellől tsak azokat az embereket mozditja-el, a' kik intézeteivel ellenkeznek, 's elmozdítottva maradni ezeket is tsak addig hagyja, mig magokba szállván arra hajlandókká lesznek, hogy az Országlószék' jó célzásait elősegéjék; végezetre, ha a' Király' Országlásbéli Systemája által senki *sohonnét ki nem záratatik, tsak a' másokat mindenünnét kiszorítók*; — a' Pairek' kamarájához illik-é így ellenkezni a' Király' bölts intézeteivel? Én kötelességemnek esmem lenni, hogy mint magam is Frantzia Pair, ezen Pairkamarának kinyilatkoztassam: hogy az Országlószék a' Választási törvényt illető minden változásnak ellene teszi magát; hogy az a' felindulás, mellyet ezen jóvállásnak tsak felhozása is az Országban gerjesztett, elégségesen kinyilatkoztatja annak veszedelmes voltát; 's hogy végre az Országlószék a' maga kötelességének esmeri lenni azt, hogy ezen veszedelmeket a' Pairek' szeméi' elejébe terjessze, 's magát, a' jóvállásnak, minden erejével ellene szegezze.“

Hertzeg Rochefoucault nem tsak gyökeresen de hevesen is beszéllett a'

Barthelemy jóvállása ellen: — „Legyenek bár, mint mondatik, ezen törvénynek végrehajtatalása módja mellett, hibák, fogyatkozások, visszaélések; ezeket mind elháríthatják a' Ministerek tsak kerülő irások által is; mire való lesznek ezekre nézve új törvényt hozni? A' mostani Válosztási törvény közönségesen jónak lenni esmeretik, azért: hogy ez, a' Polgárok' nagy részének kaput nyit arra, hogy a' Státust illető foglalatoskodásokban részt vehessenek; hogy ez a' válosztási jusunak gyakorlását, egy részről ugyan a' fekvő, de más felől a' szorgalmatoskodásból származó jószágon fundálja; hogy ez, betű szerént való következése a' Constitúciónak; hogy ezt a' Frantzia nép mint szabadsága' zálogát, 's mint a' Királytól néki adatott jusoknak oltalmazó bástyáját, úgy nézi. Ezen törvényt a' mai környülállások között bizgatni, nem egyéb: hanem gyanakodásnak és félelemnek magvát hintezni, 's a' nemzet' nagyobb részének vélekedésével 's érzékenységével szembe ütközni; nem egyéb, hanem az országot azon szerentsétlenségeknek 's nyughatatlanságoknak ismét kitenni, mellyektől őtet oltalmazunk, minnyájunknak szükséges, 's minnyájunk' köteletségének 's kivánságának kell lenni; végezetre nem egyéb, hanem a' Frantziák közzé oly egyenetlenkedés' szövétnekét vetni, a' melytől eredendő gyuladást Isten tudja mikor fognók megoltani tudni! Ezek Uraim az én tulajdon lelkesmerete' szavai, és én ezeket közönségesen ki nem mondani véteknek tartanám.“ — Így beszéltek mások is sokak: de még is többen voltak ám az Ultrák. A' voksolók' többsége, 's nem az okoskodás határozott; 94-gyen találtattak a' kik helybe hagyták, 's tsak 60-non, a' kik ellenzették azt, hogy további vizsgálás alá kelljen venni a' *Barthelemy* jóvállását. A' tárgy, mellyet további vitatás alá kellett venni ezen három cik-

kelyekre határozatott: — 1) Hogy a' válosztó gyűlések, minden departamentekben több szakaszokra oszoljanak, 's minden szakasz külömbkülömb városban tartsa a' maga gyűlését. — 2) Hogy azon 300 Frankokból álló egyenes adófizetésbe, mellyért valaki válosztói jussal bír, a' Patensért való adózás ne tartozzék belé. — 3) Hogy egyszersmind *Suplens* (tartalék) Követek is válosztassanak, azért, hogy ha idő közben valamely departament a' maga Képviseelőjétől megfosztódna. mindjárt legyen a' ki helyét kipótolja.

Lalli Tolendal is egy nevezetes beszédet tartott Febr. 26-dikán a' Pairek' kamarájában a' Barthelemy jóvállása ellen, hanem egyéb eránt úgy nyilatkoztatta ki magát, hogy, ha ezen jóvállás egyébire semmire nem céloz, hanem tsak az ezen három cikkelyek által tárgyaztatott visszaéléseknek elháríttatására, úgy ő is reá voksol: de nagyon fél, hogy egyéb fekszik a' dolog alatt, 's hogy tovább néznek itt azok, a' kik nem szeretik a' mostani *popularis* Constitútiót.

Végezetre érkezett Mártzius' 2-dika is, melyre már a' tárgy' mivoltának megvizsgáltatása határozatott vala. Most is nagy emberek kikelltek mellette is ellene is, 's voksolásra kerülvén a' dolog, a' Barthelemy jóvállása, ámbár az Országlészék minden iparkodással ellene szegezte vala magát, még is megerősített; mellette 98, ellene tsak 55 voksolók találtattak. — Már most a' Követek' kamarájában fog elő vétetni, hanem a' Constitúció szerént tsak 10 napok múlva. Remélik a' Ministerek 's a' Constitúció' barátjai, hogy itt nem fog keresztül menni. Megválnak nem soká. — Némellyek hibáztatják a' mostani Ministeriumot, azért, hogy ily sokáig halasztotta a' Pairek' számát oly tagokkal szá-

porítani, kik a' Constitútzio' barátjai lettek volna.

A' Paireknek ezen 2-dik Mártziusi ülésénél nem kevesebbé nevezetes vetekedések fordultak elő a' Követek' kamarájában a' Laflitte javallása felett, melly éppenséggel a' Pairek' határozása ellenébe szegeztetett, 's oda volt véle a' czélzás, hogy a' Pairek' végzése még vizsgálás alá se' jöhessen a' Követek' kamarájában, t. i: Hogy kérjék a' Királyt, hogy a' választási törvényen semmi változást tétetni ne engedjen. Hanem már késő volt az iparkodás. Maga az Igaság' Ministere *De-Serre* kinyilatkoztatta, hogy már most nintsen egyéb hátra, hanem csak, hogy 10 nap' múlva (Mártz. 13-dikán) a' Pairek' határozását vizsgálás alá vegyék, 's vagy megerössítsék, vagy vissza vessék.

* * *

Egy Párisi író azt erőssíti, hogy az Ultrák' plánuma ezen nyughatatlankodtató iparkodások által, oda czélozna, hogy a' nép között egymás ellen való feltámadást eszközölhessen, hogy az idegen szomszédoknak seregeik ismét beszálljanak Frantzia Országba: de egyszersmind azzal vigasztalja a' Constitútzio' barátjait, hogy ne féljenek, mert a' nép sokkal jobban van tudósittatva az efféle mesterkedések felől, hogy sem valamely belső erőszakoskodásoktól lehetne tartani, a' mit azoközben az Ultrák ily nagyon ohajtának. Ezen levél szerént az Ultrák most nem a' Liberálisok ellen mérgelődnek, mert nem ezek miatt nem érhetik el czélzásaikat, hanem sokkal inkább a' Constitútzio' és Ministerium' barátjaik ellen.

Német Ország.

A' Bavariai Diétán két nagyon nevezetes tárgyak felett való vetekedések forgottak fenn; egygyik az, hogy meg kelljen-e a' katonaságnak esküdni a' Constitútzio'ra, másik, hogy megengedi-e a'

Constitútzio a' Ministereknek, hogy a' Követek' kamarája' tanátskozásaiban valódiképpen részesülhessenek. Sturz nevű Képviselő hozta-fel a' kérdést. A' kérdést így tette-fel: Részesülhetnek-e a' Ministerek a' Kamara' tanátskozásaiban a' nélkül, hogy egyébre semmire kibotstátkozhassanak, a' minék a' kamara' elejébe való terjesztését az Országlószék reájok bizta? A' Constitútzio ezen tekintetben a' Ministerokról is csak úgy beszéll, mint egyéb Királyi Biztosokról. Így én a' Királyi Biztosoknak nagy sokaságát látom közzinkbe bejárni, a' kik többire nagy tapasztalású Agensek, nagy prakticusok: mi Képviselők ellenben többire gyenge táalentumú, kevés finumságú emberek vagyunk, a' kik csak meggyőződésünk szerént tudjuk kimondani gondolatainkat. Mi tehát így sok kedvetlan következésű megtámogatásoktól félhetünk. A' Constitútzio VII-dik Titulusának 24-dik §-sa ekképpen szoll: *A' Ministerek mind két kamara' üléseiben jelen lehetnek, ha azoknak nem tagjaik is.* A' mit a' Constitútzio betű szerént nem mond, azt oda nem lehet beiktatni, beigyengetni. Itt nem mondatik, hogy a' Ministerek a' kamaráknak tanátskozásaikban a' reájok bizott tárgyakon kívül is részesülhetnek. Az én itéletem tehát az, hogy a' Ministerek a' Királytól reájok bizott tárgyakon kívül egyébbe belé nem szolhatnak, 's azt kívánom, hogy a' kamara ezen tárgyat, mint a' maga belső politziáját érdeklőt, vegye vizsgálás alá. — Hoszszas vetekedés után fere tétetett a' Sturz jóvallása.

A' mi a' katonaságnak a' Constitútzio'ra való megesküvését illeti, azt ily okokon vitatta Hornthal: A' Constitútzio azon személyeket, kik a' Constitútzio'ra megesküdni kötelesek, így nevezzi: *a' Státus' minden polgárjai.* Miért tzorittatna-ki tehát a' katonai szép sereg a' Státus' polgári Rendjei közzül? Azt is

mondja ez a sarkalatos Törvény, hogy a Státusnak minden szolgálja, mikor a szolgálatra felvétetnek, megesküdni tartoznak. A katonák tisztek tehát talán nem Státus' szolgálja? 's talán midőn tiszti Pátenst, Királyi levelet kapnak, akkor nem szolgálatra vétetnek-fel? A katonák ugyan különösen nem neveztetnek: de neveztetnek közönségesen a Státusnak minden szolgálja.

A Biztosság' vélekedése, melly eléjébe a *Hornthal* jóvállása megvizsgálás végett adattatva volt, ily vélekedést terjesztett az eránt Mártz. 6-dikán a Követek' kamarája elejébe: — „A' Törvény-széki Tanácsos 's egyszersmind Polgármester *Hornthal* Ur' jóvállása az, hogy kérjük a' Királyt, hogy tegyen oly rendelést, hogy a' katonaság ugyan azon hitet tegye-le, melynek letételére a' Státusnak minden szolgálja köteleztetnek, az: Hogy esküdjék-meg, hogy a' Királyhoz hűséges, 's a' törvényekhez engedelmes leszen, 's a' Constitutziót megtartja. A' kérdés tehát már most, melyet meg kell határozni, az, hogy valyon szükséges-é, hogy a' Követek' kamarája a' Királynak ezen jóvállást tegye, és hogy teheti-é? A' Biztosságnak közönséges megegygyezéssel való vélekedése az, hogy a' kamara a' Királynak ezen jóvállást nem teheti, a' következő okokra nézve: —

Első Ok: — A' Constitutzió a' X-dik Titulusnak 1. 2. és 3-dik §-saiban nyilvánosságosan meghatározza, kinek kellésék a' Constitutzióra való hitet letenni, ugy mint: Megesküdni tartoznak; — 1) A' Király, mikor Országlásra lépik. — 2) A' Királyi Helytartó, mikor a' Régenségnek folytatását elkezdi; — 3) A' Királyi házból származó minden Princzek, mikor nagyobb idejűséget érnek; — 4) A' Státusnak minden Polgárjai a' megtelepedéskor 's a' közönséges hódoláskor. Végezetre 5-tödször, a' Státus-

nak minden szolgálja, mikor szolgálatra felvétetnek. A' Katona Rendnek megesküdtetéséről nintsen a' Constitutzióban semmi emlékezés. Mert nem gondolathainak a' katonák, ha csak nagy tisztségben nintsenek, se' mint Státus' polgárjai, se' mint Státus' szolgálja. Ezt maga a' Constitutzió bizonyítja, minthogy a' Constitutzió IV-dik Titulusának 2-dik 's 3-dik §-sa, 's az *Indigenatus*ról szolló Ediktumnak 7, 8, 's 9-dik §-sai szerént, erre, a' következők kívántatnak-meg, ugymint: — 1) Az Edictum' határozásaival megegygyező Indigenatus — 2) A' törvényes telyes idejűség — 3) Az Országban való letelepedettség, a' melyhez, ingatlan jószág, Státus-interese, 's egyéb ilyen jusok, 's oly keresmények birása által lehet jutni, a' melytől adót kell fizetni, vagy pedig közönséges hivatalba való belépés által is. Pedig ezekkel a' tulajdonságokkal a' Bavariai ármádának nagy része nem bír; mert találatnak benne sok idegenek, a' kik se' születéssek se' naturalizáltatások által nem szerettek magoknak indigenatust. A' törvényes telyes idejűséget se' érték-el sokan; mert sokan találatnak mind a' tisztek, mind pedig a' köz katonák között olyanok, kik még nintsenek 21 esztendősek. És végezetre kevés katona személyek is tartathainak, a' Constitutzió' értelmével megegygyezőleg úgy, mint megtelepedett, vagy lakos hazafiak, mint-hogy nagyon kevesen találatnak köztök olyanok, a' kik ingatlan jószágot, Státus' interesét, vagy olly jusokat birnának, mellyekért adót kellene fizetniük, 's azt se' erőssíti kétségkívül senki közzülünk, hogy az Al-tisztek 's közkatonák valamelly közönséges hivatalt viselnének. Mind ezeknek tehát semmi jussok nintsen a' Bavariai Státuspolgársághoz. De a' Státus' Szolgái közzé se' számláltathatnak kiváltképpen az oly katonák, a' kik nem fő tisztek. Hiszen a' Constitutzió IX-

dik Toldalékja, úgy mint a' Státus Szolgainak állapotjáról szolló Edictum, megmondotta a' maga 1-ső §-ában, hogy a' Státus Szolgaságát, akár legyen az valamely különös kineveztetési Drekrétummal özsze köttetve, akár ne legyen, tsak Felvétetési *Rescriptum* által lehet nyerni. Így tehát tsak a' tartatik Státus' Szolgájának, a' kinek valamely közönséges hivatal, Felvétetési *Rescriptum* által adatik. Ha tehát a' Bavariai ármádának nagy része se' Státus' polgárjainak se' Státus Szolgainak sem tartathatik, így annak ezen része, a' Constitúció X-dik Titulusának 3-dik §-ában találtató hitnek letételére nem szorittathatik, 's ezen jóvállást, hogy az egész Katonai Rendet a' Constitúcióra megkellésék esketni, úgy kell trrtanunk, mint a' Constitúcióhoz ragasztatandó toldaléket; az ily toldalék pedig ugyan ezen Constitúció X-dik Titulusának 7-dik cikkelye szerint tsak a' Királytól jöhet, 's e' felett ezen kamara tsak azután tanáskozhatik, minekutánna azt a' Király ezen Kamara' elejébe küldeni jónak találja. — (A' többi következik).

S v é t z i a.

Ersek Doktor Lindholm az Upsalai közönséges Fő Oskola' Fő Cancellarius az Ország' 15 esztendőktől fogva volt Primása, Februárius 15-dikén meghalt. E' nevezetes ember volt ezen Országban. Két Királyt koronázott-meg, 's a' Papi Rend' képét négy Diétán viselte 's folytatta ügyét. A' Seraphinek' Rendjének is Rittere 's a' Svétziai Akademiának egygyik tagja volt.

Svétziában a' Bibliának új fordítása van nyomtató sajtó alatt. Az Ó-Testamentum már készen van. Énekes könyvet is újat készítenek a' régi megavúlt helyébe, mellyen még 1695-ben tettek volt valami kis jobbttást.

Spanyol Amérika.

Chiliben rendkívül való Tudósítást adtak-ki, melly már Londonba is megérkezett. A' tudósítást a' *Valparaisoi* kikötőhelyből küldötte az Independens hajós sereg' Vezére az Ország Fő Igazgatójához Ó-Higginshez. Ezen tudósítás szerint nagyon szerentsés expeditzióból érkezett-meg ezen hajós sereg a' nevezett kikötőhelybe. A' *Maria Isabella* nevű, 50 ágyus fregáton kívül, melynek elfogattatása már más versben említettett, még három Spanyol hajót vezetett-be oda, mellyeknek neveik: *Dolores*, *Madalena*, és *Elena*, mind hárman szállító hajók; mind ahoz a' Kadixi expeditzióhoz tartoztak, mellyet Cap-Hornnál a' szélveszek megrongáltak 's elszéllesztettek. Ezen három hajón, mikor Spanyol Országból eleveztek, 606 katonák 's 36 tisztek ültek; az útban meghaltak közzülök 215-man, 's a' betegek' laistromában voltak még ekkor is 217-ten. A' több hajókról, mellyek ezen expeditzióhoz tartoztak, azt tartják, hogy a' Cap-Hornnál szenvedett tengeri háború mind eltemette őket: hanem az Independensek' hajós serege minden esetre még Santa Máriánál hagyta vigyázaton a' *Chacabuco* nevű Korvettét, hogy ha még vagy egy megrongált Spanyol hajót a' habok oda vetnének, fogja-fel.

Spanyol Ország.

Generális Elihoz a' Valencziai Kormányozóhoz nem régen egy nevetlen levél érkezett, mellyben így irtak hozzá: Ezer kard van kivonva ellened azon vérenek megboszsulására, mellyet a' minap kiontattál. Elébb vagy később, 's talám nem sokára, meglakolsz büneidért."

Pamplonából azt írják, hogy a' *Navarrai* Vice-Király parantsolatot vett Madridból, hogy ezen tartomány' lakosait vetkeztesse-ki a' fegyverből.

Hazai Dolgek és egyéb Toldalékok.

E r d é l y.

*N. Belső Szolnok Vármegyéből,
Déésről.*

Szeméremmel is meg kell azt környékünk gondolkozó részének vallani, hogy ha Megyénk Fő-Városa, Déés, ama tudományos izléséről, de kivált ékesen szollásbeli jeles tehetségéről esmeretes T. Nagy György Urnak birtokával nem ditsekedhetnék, így jó Fejedelmünk születése napjának Innepé mint sok más kisebb helyeken úgy nálunk is talám tsak inkább a' külső érzéseket illető értzek zörgésében 's legfelyebb egy néhány jó pohár bornak jó Fejedelmeink' hosszú életekért való víg kiürítések alkalmatosságával lenni szokott Éljen! kiáltások bővségében állott 's határozódott volna meg. De tsak az a' hirtelen elterjedt hír, hogy T. Nagy György Ur fogná ezen minden jó Hazafi szivében nevezetes Innepi napot egy Innepi-Beszéddel ditsőssegebbé tenni, Megyénk előkelőbb lakosait e' folyó hónap' 14-dikén oly nagy számmal gyűjtötte össze, hogy a' Déési Ref. Sz. Ekkla. külömben eléggé nagy temploma a' halgatók számát alig foghatá bé, nevezetesen a' Fő Hertzeg Jó's ef Huszár Regementjének környékünkben lévő Tisztjei Nemes Megyénk Rendjeivel minden Vallásbeli külömbőség nélkül, egyesült érzéssel, és nemzeti öltözetekben jelenének - meg több nyugodalomra lépett Fő hadi Tisztekkel egygyütt ezen tisztes gyülekezethen, melyben egy rövid ének-lés után, számos ágyuk dörgései és a' templom kerítésébe helyezettett mu'sika érzékeny zengése között, felállá, mindenektől nyughatatlanul várt Nagy Györgyünk a' Tanitói-Székbe, 's felvévén beszédje fundamentomául Sz. Dávidnak a' LXXXII. 'Soltár 2, 3. Verseinek ezen

szavait: *Istenek vagytok Ti Fejedelmek*, egy oly felséges Öröminnepi beszédet tartott, melly által e' külömben is jeles Innepi-napot eifelejthetetlené 's magát is a' T. beszéllő halhatatlanná tette.

Megmutogatta ő ezen remek-beszédben azt, hogy a' nagy mindenség Fő igazgatója, a' nemzetek kormányára a' Fejedelmeket maga mellé társul felvévén, azoknak vállaira szinte minden emberi tehetségeket felyül haladó terheket rakott, melyeknek tzélos elhordozásokért a' Fejedelmek az alattavalók tiszteleteket megésdemlik gyönyörtiséggel halgathatták volna ezen beszédet e' földnek minden Felkentjei, 's tanulhattak volna ebből a' polgári-társaságnak minden tagjai — tanultunk mi is kik ezen valóban Spirituális Öröminnep közönséges kihirdetését elmulatni háládatlanságnak lenni méltán tarhattuk.

Magyar Ország.

A' Bétsben lakó Magyarok is nagy részvétettel olvasták a' Pesti újságlevelekben az itt következő tikkelyt: —

Keszthelyről vett tudósítások szerint Nagy Mélt. Gróf Festetics György ő Excellentiája Februárius utolsó hetében alsó részének a' gutaütés által tellyes elgyengülése miatt ágyba fekvő beteg lett. Februárius' 27-dikén életéhez kevés reménység volt. — Azonban újabb tudósítások szerint reménylenünk lehet, hogy a' Hazának e' nagy oszlopát köz örömlükre a' Gondviselés fentartani fogja.

Elegyes Dolgok.

A' Bostoni Linneána Társaság' irásaiban is tétetik már egy emlékezet az azon vidékeken sokszor láttatott *Tengeri Kigyóról*. Egy löjke a' szárazra egy kis gyermek után kijöven 's annak nagyon lassan utánna tsuszkálváu, midőn a' gyermek meglátta 's magát elsi-

kötötte, annak apja a' sikótásra oda futott, 's a' kigyó' fejét a' ganéjhányó vasvillával keresztül szurta. Ezen kigyókők azólla kitöltetvén, testének jó rajzolatja kiadatott, 's úgy ítélnék felőlle, hogy valósággal a' sokszor említett Tengeri nagy kigyónak kőjke légyen. *Scoglioghis* nevet adtak néki a' tudósok. Nem mérges, de felettébb rút állat; 40 apró púpok szemléltetnek rajta. A' hossza 2 láb 11 és fél tzol; vastagsága a' hasánál 2 és fél tzol.

B é t s.

E' hónap' 13-dikán felakasztottak Alsó Austriában egy Vámos-szolgát, a' ki hasonló szolgatársára megboszsankodván, azért, hogy őtet sokszor elárulta, azt éjjel boszszuállásból megölte. De más tette is volt a' bünösnek, a' melly tsak a' mostani nyomozás alatt jött-ki, az t. i. hogy a' második beteges feleségének (most a' harmadikat hagyta özvegyen 3 árvákkal) 15 hónapok előtt, hogy halálát siettesse, apró portzióknént egér követ adogált-be az Orvossággal egygyütt. Most ezt maga vallotta-ki.

H i r d e t é s

a' Nagy Méltóságú Királyi Magyar Udvari Kamara Rendeléséből.

A' Magyar Országban fekvő Felső Adományra rendelt következő Kamarális és Fiscális Jóságoknak Leírásaik, 's Megbetsültetések, a' Felső Helybenhagyásig elkészültek, u. m.

1) A' Borsod Vármegyében fekvő

Bogoméri Darab-Jóságok között a' Kis-Tokaji, Maly és Tullusi.

2) Temes Vármegyében 's a' Szent-Andrási Kerületben: Orczydorf, Kalacsá, és Hodony.

3) Krassó Vármegyében 's a' Lugosi Kerületben: Magury, Drinova, Bottiest, és Szurest, Poganest, Szeesen, Szurduk, Bukovecz, Mutnik.

Részeiket, Megbetsültetéseiket, 's Megszerezhetéseknek árát Bétsben a' Nagy Méltóságú Ts. K. Közönséges Udvari Kamaránál; Budán a' Nagy Mélt. Udvari Magyar Kamaránál, a' 2) és 3) számalatt kijeleltekre nézve pedig még Temesváron is a' Banátusi Kamarális Administrationál; a' megbetsültetés summariumait az 1-ső szám alatt lévők eránt Diós-Győrben a' Királyi Kamarális Praefectusi Hivatalnál, a' 2-dik és 3-dik számuakra nézve az ott említett Kerületek szerént, az illető, és megnevezett Kamarális Tisztségeknél előre meg lehet látni.

Az ezen Jóságokból szerezni akaróknak, úgy azoknak is, kik eddig már jelentették magokat, kérelményeiknek meghatározott kinyilatkoztatásaikkal, e' folyó hónap 24-edikétől fogva hat hetek alatt, az az Aprilis 25-ödikéig e' folyó eszt. a' Nagy Méltóságú Királyi Magyar Udvari Kamaránál tessék magokat jelenteni; mivel ezen idő lefolyta után a' Felső Adományi-Ajánlások fognak megtétetni. Budán Mártz. 10-edikén 1819.

* *

Bétbe érkeztek: 10-dikben, B. Wimmer Cs. K. Májor Magyar Országról; 11-dikben, G. Bathiany István és Boltzané Magyar Országról; G. Schaffgotsch Cs. K. Májor, és Schaffgotsch Rudolf 's Lajos Grófok, Cs. K. H. dnayok, mind hárman Brünnből; 12-dikben, Gr. Bathiany Emmanuel János Cs. K. Camerarius Sopronyól.

Elutaztak: 10-dikben G. Esterházy Kasimirné Posonyba, G. Kollowrath Cs. Kir. Fegyvertármester 's Csehország' Kommandirozó Prágába, Etska Úr (itt a' Német iró kétségkívül Etskai Lázár Úrat akart írni) Magyar Orzági birtokos, Magyar Országra; 11-dikben, Gróf Révay Pestre, Gróf Almásy Aloysius Pestre, B. Kros márk Pruszsus K. Követ Olasz Országba, Urményi Úr Cs. K. Gen. Májor; 12-dikben G. Schulenburg Szakszoniai K. Követ Olasz Országba, B. Pronay József Posonyba.

Száz forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: —
Mártz. 12-dikén 248 — 15-dikén 248 — 15-dikén 248 — forintot.